

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:			
Egy negyedévre	1 frt	Egészévre	4 frt
Félévre	2 „	Egyes szám ára	10 kr

Felelős szerkesztő: **ZÁDORY KÁROLY.** Laptulajdonos: **FIGULI ANTAL.**

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Gymnasiumunk.

Öt év óta áll fen a petrosényi gymnasium, nehéz, nyomasztó viszonyok között, de szükséges volta beigazolást nyert.

A gymn. igazgatója által a lefolyt tanévről kiadott s a napokban megjelenő értesítő s az alábbi adatok igazolják ezt megegyezően.

Gymnasiumunk történetével részletesen foglalkozik a múlt 1897/98 tanév értesítője, és pedig elmondja a gymnasium történetét alakulásától kezdve egészen a tanév végeig. Végződik ez említett közlemény amaz emlékirat ismertetésével, melyet a gymnasiumi bizottság a magas közoktatásügyi kormányhoz intézett és melyben a gymnasium államosítását, ha pedig ez nem volna lehetséges, államsegélyben való részesítését kérelmezte.

Az ideai értesítő közli azon említésre érdemes mozzanatokat, melyek az 1898/99 tanév folytán az intézet életében felmerül-

tek. Kitűnik ez adatokból, hogy minden körülményt tekintve véve, lassan bár, de folytonosan és fokozatosan fejlődik gymnasiumunk; és ha le bírta küzdeni a kezdet legkezdetének nehézségeit, reményünk alapos lehet ahhoz, hogy az ezután felmerülő nehézségek nem fogják megtörni életerejét.

Mindenesetre legfontosabb vívmány az intézet életében, hogy sikerült iránta felkeltetni hatalmas tényezők érdeklődését, és pedig első helyen a magas közoktatásügyi kormány érdeklődését. Világos bizonyítéka ez állításnak a múlt évi Értesítőben ismertetett memorandum sorsa, melyben a fen tartóság államosítást, vagy pedig államsegélyt kérelmez. E kérvényre a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter úr következő választ adta:

„Méltóságos Báró Főispán ur!

A petrosényi bányahatóság és községi értelmiség képviselőinek azon kérését, hogy az ottani magán algymnasiumot állami kezelésbe vegyem, ez idő szerint nem teljesíthettem. Mivel azonban Petrosényben magyar tannyelvű és magyar szellemben vezetett középiskolát állami

szempontból fontosnak tartok, tárczám 1899. költségvetésében a nevezett középiskola részére évi 1000 frt. fenntartási államsegélyt vettem fel. A mennyiben a törvényhozás e segélyt meg szavazza, azon leszek, hogy ez a rákövetkező években fokozatosan emeltessék, a mely esetben az iskolafentartó az államosítás nélkül is abba a helyzetbe juthat, hogy ezen algymnasiumot a törvény mértéke szerint rendezhesse, feltéve természetesen, hogy a község és az érdekelt-ség részéről is megfelelő állandó hozzájárulás biztosítatik. Budapest, 1898. szeptember 30.

Wlassics.”

E miniszteri leirat, bár az államosítást nem tartja lehetőnek, mégis igen nagy fontosságú. Mindenesetre öröndetes benne az is, hogy az iskola 1000 forint államsegélyt nyer, de sulypontja a leiratnak mégsem ebben a körülményben van, hanem abban a közoktatásügyi miniszteri, tehát legilletékesebb helyről jövő kijelentésben, hogy Petrosényben magyar tannyelvű és magyar szellemben vezetett középiskola állami szempontból szükséges. E kijelentés hívatta van arra, hogy eloszlassa azoknak elfoglult véleményét, a kik szükségtelennek tartják ez intézetet, mert a magyar közok-

PETROSÉNY és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

Üdvözlöt.

Elmult immár a zordon tél,
Itt az első napsugár;
Vele jönnek a diákok
Ma-holnap itt lesznek már.

Leráztunk ismét egy évet
Félre könyvek, tanulás!
„Szabadság” legyen a jelszónk
„Dal” „zajongás” „tánczolás”

Üdvözljük mindnyájukat,
Barátainkat, barátainkat;
Kezdődik a vidámság
Itt az arany-íjűság.

Gross Náci

Fejem felett száll a felhő . . .

Fejem felett száll a felhő . . .
Nagy sebesen vágat;
Olyan búsan el-elűnsem
S szemem könybe lábbad.

De boldog is az a felhő,
Irígyem a sorsát:
A mikoron neki tetszik,
Akkor szállhat tovább.

Be szeretnék én is néha
Szabad felhő lenni!
Arra szállnék, a hol nincs a
Fájdalomtól ennyi . . .

Vagy ha szívem mégis — mégis
Visszakivánczozna:
Legalább a bánatomat
Kisírhathat néha . . .

Fischer Ferencz.

Egy új hazában.

Mikor a tiroli bércek mögül megugrott vasuti kalauz, érthetetlen magyar nyelven elkiáltotta, hogy »tessék beszállni« s a vonat lassabban a tiroli kocsik igekezeténél útnak indult, tisztában voltam azzal, hogy a Királyhágón túl, egy új életre, új hazára találok. Megérkezve, útam — mint természetes is, — a vendéglőbe vezetett. — Érthető kény-

szerűség és természeti igazság az, hogy minden ember a vendéglőben találja magát legjobban akkor midőn ismeretlen helyre érkezik!

A vendéglőben kapható mind az, mit egy éhes utas kíván, — még pecsenye is.

A vacsora kitűnően ízlett, Dé hogyne lett volna izletes, mikor első vacsorám volt ez új otthonomban a bércek szép hazában.

Mert az első és utolsó vacsora között óriási különbség van.

Bizonyságom a biblia, hogy az utolsó vacsora az igazság legfenségesebb eszményének elnyomására irányult törekvést az elmúlt idők fájdalmait, fel-felújuló eseményeit és szenvedéseit idézi emlékünke; s ez az étvágyra bénítólag hat; — míg az első vacsora egy jobb jövő reményébe vetett hitalapján, dupla porció ételt és italt követel.

Ez utóbbi volt végzetem mindjárt első napon.

Megbámultam a gyönyörű hegyeket minőket nem láttam még életemben, megnéztem a havasokat, milyeneket június hónapban az én meleg hazámban, csak a meséből ismernek: láttam pálinkafőző üst alakú és nagyságu nyugalmi sapkával ellátott polgár fejeket, mely sapka csak azért nyugalmi, mert nyugodt, életgondokat nem ismerő fejeken nyugszik. Lát-

tatásügy vezetője szavának kell annyi súlyának lenni, hogy azzal szemben eléggé meg nem okolható ellenkező vélemények megszűnjenek.

Petrosény község is megmutatta, hogy a gymnasiumának érdekét mindig szem előtt tartja. A község az 1898 polgári évben 1500 forinttal járult a gymnasium fenntartásához. Az intézet kiadásainak fokozódása arra bírta a községi képviselőtestületet, hogy a hozzájárulási összeget emelje. Ez meg is történt a képviselőtestület 1898. nov. 28-ik ülésén, a mikor a község 2000 forintot szavazott meg az 1899. évre a gymnasium számára.

Igen nagy fontosságú a nyilvánossági jog kérdése. Mindaddig, míg az iskola nyilvánossági jogot nem nyer, működése nem egészen önálló; másrésről pedig a tanulók számának vidékiekkel való gyarapodása is csak akkor várható, mikor az intézet nyilvános jellegű lesz. Ezért a felügyelő-bizottság ismételtén kérte a nagyméltósági közoktatásügyi miniszter urat a nyilvánossági jog megadása érdekében. A válasz azonban mindkét esetben tagadó volt. A közoktatásügyi kormány a nyilvánossági jog megadását az 1883-iki XXX. t.-cz. által előírt követelmények betartásához köti. Az idézett törvény rendelkezése szerint a középiskolákban az okleveles tanárok szükséges száma az igazgatón kívül annyi, a hány osztálya van az iskolának, tehát egy négyosztályu gymnasiumban a törvény értelmében öt okl. tanárnak kell működnie.

Mivel e követelménynek intézetünk eddig nem felelt meg, de nem is felelhetett meg, ez ok miatt tagadta meg a miniszterium a nyilvánossági jog megadását. A felügyelő-bizottság ezért a legnagyobb anyagi megerőltetéssel arra törekszik, hogy a jövő tanévben az intézetnek öt okleveles tanára legyen és e törekvésének minden valószínűség szerint meg is lesz a kellő eredménye. Mivel azonban ez esetben a kiadások jelentékenyen megszorodnak, nagyon is rá lesz utalva az intézet arra, hogy az államsegély felemeltessék, a mit a nagyméltósági vallás és közoktatásügyi miniszter urnak említett leirata alapján bizalommal kért már a felügyelő-bizottság és reméli is, hogy kérése meghallgatásra talál.

És ha nagyobb államsegélyvel a nyilvánossági jog elnyerhetésének feltételei biztosítva lesznek, az iskola fentartó község azon helyzetbe jut, hogy a gymnasiumot a törvény mértéke szerint rendezhesse a nélkül, hogy a község hozzájárulása, anyagi képességét felülmúló arányban igénybe vésenek.

Évzáró vizsgálat a petrosényi községi gymnasiumban.

Mindaddig, míg középiskolánk nyilvánossági jogot nem nyer, a nagyszebeni állami főgymnasium van megbízva az évi vizsgálatok megtartásával s a közérvényű bizonyítványok kiállításával s onnan pedig Ferenczy István igazgató, Gidófalvy Géza, E. Jakab Géza és dr. Székely István r. tanárok küldettek ki ez évben is a vizsgálatok megtartására.

A nevezett kiküldöttek köteles szigorúsá-

gal, de lekötelező jóakarattal jártak el terhes feladatuk teljesítése körül.

Ennyit készséggel s legjobb meggyőződéssel konstatálhatunk s örömmel jelezhetjük, hogy az eredmény várokozásán felül kielégítő. Nyilvánosan elismerte és kijelentette ezt a delegált tanári kar s erre a megérdemelt dicséretre büszke lehet gymnasiumunk tanári kara.

Sokat izdadtak s méltán szorongtak a szegény növendékek, mert nem csekély feladat idegen cenzorok előtt vizsgálni. Kiknek modora s kérdései a vizsgálandók előtt szokatlanok, ismeretlenek.

Egy körülményt nem hallgathatunk el és ez az, hogy a szülők és tanügybarátok nem dokumentálhatták megjelenésükkel a gymnasiumi tanítás iránti érdeklődésüket oly mérvben mint máskor, mert nem bírtak tudomással a vizsálatok idejéről. Ez a jelenség tehát az érdeklődés csökkenése, vagy hiányának nem tekinthető.

Az évzáró vizsgálatok f. hó 13—15-ikén tartattak. Vizsgázott 50 növendék összesen a következő eredményen:

Az I. osztály 19 tanulója közül 2 jeles, 4 jó és 7 elégségesnek találtattott, 4 javító vizsgára és 2 osztályismétlésre utasítottattott.

A II. osztály 14 növendéke: 1 jeles, 2 jó és 10 elégséges osztályzattal felsőbb osztályba mehet, 1 pedig osztályismétlésre lett utasítva.

A III. osztályból 1 jó 5 kielégítő osztályzatot nyert, 1 pedig megbukott.

A IV.-ik osztályból 9 kielégítő osztályzattal átléphet a főgymnasiumba s 1-nek javító vizsgát kell tenni

Ezen adatok is igazolják, hogy zsenge korát élő gymnasiumunkra szükség van itt.

A vizsgálatok végeztével a tanárok tiszteletére **társas vacsora** volt f. hó 15-én a Wagner szállodában. Ez alkalommal a gymnasium 5 évi fennállását is ünnepelték. Szép számú intelligencia vett részt az estélyen s természetes, hogy a felköszöntések nem maradhettek el.

Dombora László, a gymnasiumi felügyelő bizottság alelnöke eltette a nagyszebeni delegált tanári kart, kiemelve azon jó indulatot, melyet gymnasiumunk iránt tanusítottak. Ferenczy István a n-szebeni főgymn. igazgatója el-

tam román papot, kit dákorumán érzelmekek szeretnek vádolni és a »Rákóczi« indulót huzatta magának, s viszont láttam kecskeméti embert, ki a »Frunzulicza verde de stezar« hangjai mellett lelkesedett.

Igényteleniségemhez illő szerénységgel félre huzodtam a végéglő éttermének egyik sarokasztalához. Azzal tisztában voltam, hogy Petrosény intelligenciájának nyilvános találkozási helye a Wagner szálloda. És nem ok nélkül. A vendéglős jó képű elegáns úri ember s e mellett figyelmes és szolgálatkész. Élő reklámja a saját konyhájának. Ha az ember rá néz, már megjön az étvágya.

Egy hosszú asztalnál fiatal urak vacsoráltak. Élénk társalgásuk, szellemes élcelődésük szinte felvilányzott. Éltetek az asztaltársaság elnökét, ki komoly méltósággal fogadta az ovációt. Tapasztaltam, hogy a distingvált kör minden tagjának magas hivatala van — a fehér asztalnál van ott elnökön kívül igazgató, aligazgató, tükár, pénztárnok (pénz nélkül): jogtanácsos, dísztag, sőt még szerkesztő is.

Azt hittem, hogy a vacsora utáni hangulat teszi oly emelkedetté és zárttá a társalgást. Csálódtam, mert vízen kívül valami ital sem volt az asztalon. Az a fiatal pezsgő vér, a romlatlan kedély megnyilatkozása volt.

Kicsinyben magam előtt láttam a petrosényi élettét s első látásra megszerettem.

Ennyi tapasztalat éppen elég volt arra, hogy az első éjszakán nyugodtan, nyugalomra térjek. Másik nap már kevésbé izgatottan, s tisztult kedélyhangulattal néztem kötelességem után.

Kevés kötelesség volt biz ez; de ismét oda tértem vissza, hova előző nap, — a vendéglőbe. —

Más szinben láttam a világot ekkor.

Meggyőződtem róla, hogy itt két politikai felfogás uralkodik csak; egyik antiszemita, a másik szemita.

Az antiszemita szítja a szemitát, — nem is haragszik rá — de azért tőle kér kölcsönt. — A szemita pedig ad kölcsön s ő sem haragszik.

Természetesen az előbbi pártáryalathoz, csatlakoztam.

Mihelyt ezt megtudták oly koránszerzett ismerőseim, rögtön gratuláltak s egyben megválasztottak a romániai zsidóellenes mozgalom igazgató tanácsosságá.

Szerényen fogadtam a megiszteltetést mert magamat erre az állásra hivatottnak nem éreztem, — de mikor biztosítottak arról, hogy

ittan tanácsot senkinek sem kell adnom, s az igazgatást illetőleg, ezt mindenki magamaga elvégzi, ezen állást köszönettel elfogadtam.

Sma kérem, új hazámban oly diszes állást foglalkozok el, mi megfizethetetlen, amennyiben nem is fizetik meg.

Szép kis fészék ez a Petrosény, a magaredeti, keleti jellegével. — Beszélnek itt németül, románul, olaszul, sőt még magyarul is.

Fillérestélyei páratlanok a bővebb hazában, s valóban érdemes volna behozni, a kalászt termelő alföldön is.

A patak medréről ittam; s jobban esett, mint azon pohár víz, mit a Tiszából merítetttem.

Lehet, hogy azért volt a víz oly jó, mert a fillérestély során gyakorolt borítal égette gyomromat.

S ha felnézek az égre, arra a haragos fellegdús égre; a hóval terített havasokra, s lenézek a gyönyörű fűzöld völgybe, hálát adok a mindenhatónak, — hogy Wagnernek olyan jó konyhája van.

tette a petrosényi gymn. kötelesség tudó, buzgó tanári karát, méltatva azon várakozáson felüli sikert, melyet a vizsgálatok alkalmával konstataálni szerencsések voltak.

Kösa Mihály felköszöntötte a helybeli gymnasium odaadó buzgalom- és lelkiismeretességgel működött tanári karát; Zádory Károly a gymnasiumi felügyelő bizottságot s a kulturális haladás előmozdítása körül oly fáradhatlanul és sikeresen munkálkodó bizottsági elnököt, Andreies János bányaigazgatót éltette. Seelenfreund Vilmos a gymnasiumunk ügye iránt meglehetősen érdeklődéssel viseltető közoktatásügyi miniszerrel emlékezett meg hálásan s jóléteért emelt poharat; Kösa Mihály a magas kormány-nak itteni képviselőjét Tribusz Antal kincstári főmérnököt éltette, ki a népnevelés ügyének fejlesztésére hatékonyan munkálkodik; dr. Rosenberg Ignác a gymnasium jelenlévő megteremtőit: Hejas Józsefet, Schäffer Mihályt és Rotter Antalt éltette.

Számos szellemes felköszöntés mondatott még, de csak azokat áll módunkban kiemelni melyek kizárólag gymnasiumunk megteremtői, fentartói s fejlesztőire vonatkoznak.

A distingvált uri társaság éjféltor kezdett távozni.

Wagner konyhája és pinczéje derekasan kitért magáért.

A delegált tanárok f. hó 16-án a dél utáni vonattal távoztak.

UJDONS ÁGOK.

Főispáni kinevezés. Megbízható forrásból vett értesülésünk szerint vármegyénk szeretett alispánját *Hollaky Arthur-t* a m. kir. minister elnök-belügyminiszter előterjesztésére királyi Ő Felsége Udvarhely vármegye főispánjává kinevezte. A kinevezés lapunk zártáig nem lett hivatalosan közzétéve, de minden kétségen felül áll.

Kinevezés. A földmivelésügyi m. kir. minister a most rendszeresített állami erdőhivatal létszámába *Goro Ferencz* eddigi vármegyei főerdész m. kir. állami erdészszé kinevezte s működési köre marad a régi, továbbra is Petrosény székhellyel. A nevezett erdőfőoszt 15 évi működése alatt megteremtette a Zsilyölgyben az okszerű erdőgazdaságot s ezen közgazdasági ág törvényszerű kultiválását rendszerezte, érdemei elvitathatatlanok. Kineveztetéséhez ösztön, Gratulálunk.

Távozó gymnasiumi tanár. Színeit Bagothai Sámuel a szatmari főgymnasium rendes tanárává megválasztván, itten tanári állását megvált. — Bár örvendünk a jeles szakférfiú elmenetelén, még is sajnáljuk távozását, mely zsenge középiskolánkra veszteség. Hír szerint még több változás is lesz az itteni gymnasium tanárai között.

A petrillai másod-jegyzői állás is üresedésbe jött, amelyben Kádár Lajos, ki e minőségben évek óta ott alkalmazva volt kersezi körjegyzővé választott, gratulálunk.

Az időjárás. A múlt hét elején, mintha tél köszöntött volna be, olyan hideg volt. Kedden reggelre vastag hó réteg borította a Páring magasabb ormait s az alacsonyabb fekvésű helyeken csillogó derlepel fehérlett, mely itt a Zsilyölgyben kevés, de a közel vidéken a gyengébb vetemények s ültetvényekben igen sok kárt tett. A levegő annyira lehült, hogy több helyen fűtötték a szobákat. A hét utolsó napjain némileg megenyhült ugyan a lég, de a melegség ellen nincsen okunk panaszkodni,

— **Szülők figyelmébe.** Fekete József áll isk. tanító szünetidejét magán órák adásával fogja töltetni. Előkészít az elemi iskola és a gymnasium bármely osztályára, heti 8 órán, havi 3 frtért.

— **A minister köszönete.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. minister Léb Adolf hátszegi kereskedőnek és nejeének, a kik a szent-péterfalvi állami elemi iskola részére háromszáz forint értékű telket ajándékoztak, köszönetét nyilváníttotta.

— **Évzáró vizsgálatok a népiskolákban:** A SZT. Ferencz-Rendi nővérek petrosényi zárdaiskolájában az évzáró vizsgálatok f. hó 22–27 ig tartanak meg, melyekre a szülők és az érdeklő tanügy-barátokat tiszteletteljesen meghívja az iskola igazgatósága. A vizsgák sorrendje: Június 22-én, esütőtörkőn d. e. I–II. fiúosztály d. u. III, IV–V. fiúosztály; 23-án, pénteken d. e. I. leányosztály d. u. II–III. leányosztály. 24-én, 25-én. szünet. 26-án, hétfőn d. e. IV, V–VI. leányosztály; 27-én, kedden d. e. 10 órákor szavaltok, ének és zene előadásával egybe kötött záróünnepély. 20-án, „Szt. Péter és Pál” napján, d. e. 10 órákor a plébánia templomban hálaadó isteni tisztelet „Te Deum”-mal. A vizsgák kezdete d. e. 9 órákor, és d. u. 3 órákor.

a petrosényi iparos-tanoncz iskola évzáró vizsgája f. hó. 21-én, szerdán d. u. 3 órákor kezdődőleg fog megtartatni, továbbá;

Petrillán a lőnyai gyarmati áll. el. iskola évzáró vizsgája kedden f. hó 20-án s a deákyarmati áll. el. népiskolában szerdán, f. hó 21-én d. e. 8 órától kezdődőleg leend.

Petrosényben az áll. el. népiskolák évzáró vizsgálatainak, sorrendje a következő: f. hó 21-én szerdán d. u. az ismétlő iskolások évzáró vizsgája lesz, f. hó 22-én d. e. 8 órákor az I. osztály és minden felekezethez tartozó összes tanulók vallás vizsgája s d. u. fél 3 órákor a II. osztály vizsgája lesz. f. hó 23-án pénteken d. e. 8 órától a III. osztály s d. u. fél 3 órától a IV. osztály vizsgája tartatik, f. hó 24-én, szombaton d. e. 8 órától kezdődőleg az V. és VI. osztály vizsgája s d. u. fél 3 órától kezdődőleg a petrosényi áll. elemi iskola összes növendékeinek torna és ének vizsgája s egyszerűen a záróünnepély lesz.

— **Kitüntetett tanulók.** Folyó hó 17-én d. e. 10 órákor osztották ki a gimnazisták bizonyítványát. Ez alkalommal szép iskolai ünnepséget rendezett a tanárikar. Hazafias és egyéb ügyesen betanult dalokat énekeltek s költeményeket szavaltak. Végül az igazgató alkalmi buzditó beszéd kíséretében a Lampel könyvkereskedő-cég, továbbá dr. Simon Gyula tanár ajándékaiként: Liszka Károly, Rácz Imre és Schäffer Lipót (I. oszt.), Bíró Dániel (II. oszt.) és Hajdu Gergely (IV. oszt.) növendékek, mint legkiválóbb szorgalmu és példás magaviseletű tanulók között értékes könyveket osztott ki.

— **Nemzeti ünnep.** Mult szününkben közzölt tudósításunk kiegészítésül megemlítjük, hogy a petrilla-deákban áll. népiskolában f. hó 8-án tartott iskola-ünnep befejeztével a gyermekek Ádám János tanító vezetése alatt nemzeti zászlókkal kivonultak a hegyek közé s ott vidáman eltöltve az egész délutánt s elköltve a közös ebédet a szintén kirándult számos tanügy barát és szülők előtt folytatott ünnepség befejeztével, este felé tértek haza.

— **Lovarda.** Van most látványosság Petrosényben bőven A piazztéren felállított egyik sátorban csataképek, nagy események láthatók nagyító üvegeken, a másikban erőmutatványokkal produkálják magukat, de legérdekesebb s

a közönséget kétségtelenül legjobban fogja vonzani és szórakoztatni Fekete A. 25 tagból álló és 12 idomított lóval működő jónévű jólovartársulata a fedett köröndben, szintén a piacon.

— **Az új aradi román püspök.** Goldis püspök királyi megerősítését a napokban várják. A megerősítés leérkezése után Metianu metropolita Popea karánsebesi püspök segédletével azonnal felszenteli Nagy-Szebenben. Aradon Péter és Pál naján (jul. 11.) lesz az ünnepélyes beiktatás, a hol nemzeti viseletben nagy lovas bandérium fogja fogadni.

— **Juniális.** A „petrosényi és járási ipar-testület” ma június hó 18-án saját könyvtára gyarapítására a „Wagner” szálloda kerti helyiségében és összes termeiben nyári táncmulatságot rendez, melyre ismétetlen felhívjuk a közönség figyelmét. Kezdeté d. u. 4. órákor, kedvezőtlen idő esetén este 8 órákor a teremben.

— **Az ifjuság testi nevelése.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter az ifjúságtesti nevelése érdekében az érdekelt iskolai és városi hatóságokhoz rendeletet bocsátott ki, melyben a következőket mondja: A játéknak mint nevelési eszköznek minden pedagógiai tekintély által elismert fontosságát szem előtt tartva a játékok különböző nemait az új középiskolai tantervekbe már is felvették a testgyakorlás tanításának kiegészítő részekül, — és nagy súlyt helyeznek arra, hogy tényleg azon figyelemben részesüljenek, melyet pedagógiai értéküknek fogva érdemelnek, de mily szükséges is, hogy a tantervbe való felvételük meddő ne maradjon. A kitűzött cél elérésére sürgős szükségnek mutatkozik mindenekelőtt a középiskolákat játékszerekkel ellátni, mert ezek nélkül a játékok gyakorlására nincsen mód. Sajnos, hogy a legkevesebb középiskola rendelkezik erre alkalmas téréssel. A tapasztalás bebizonyította ugyanis, hogy minden középiskola legalább 200 méter hosszúságú és 100 méter szélességű játszótérre igényel és általában, minél nagyobb a játszótér, annál alkalmasabb. Városokban, hol több középiskola van, közös játéktér szükséges, melynek dimenzióit az iskolák számával arányosan kell megállapítani. Általában ily nagy térségek kihasználása, iskolai célokra való átengedése csak az illető városoknak az ügy iránt való meleg érdeklődése és áldozatkészsége mellett lehetséges. A tanügy és különösen a testnevelés ügye iránt való érdeklődésre és az ezt kifejezésre juttatásnál áldozatkészségre számít a miniszter, a mikor az illető hatóságoktól játszóhelyül alkalmas terek kihasználását kéri az ifjuság számára.

— **A gyászruha története.** Egész Európában a fekete ruha a gyász külső jele. A gyászlásnak ez a módja először 1563-ban kapott lábra Csehországban, a hol L. Ferdinánd király felesége Anna (II. Ulászló leánya) erényes életmódjával és jótékonyágával annyira kivívta népének szeretetét, hogy mikor meghalt, egész Csehországba borult s a nép fekete ruhában kísérté, a koporsóját. — Ez időtől fogva minden halottat fekete ruhában gyásztak Csehországban, a honnan ez a szokás egész Európában elterjedt. Az uralkodócsaládoknak megvan a maguk külön gyászszíniük. A francia királyok fehérben gyásztak, az angol királyi család gyászszíne ma is a vörös. Törökországban a kék, Egyiptomban a sárga az afrikai szreceseneknél a sötétpiros. Érdekos, hogy a pápa vérokonai nem gyásztak a halálát. Azt tartják ugyanis, hogy a pápa halálával sem szűnt meg a családnak az a nagy szerencséje, hogy papát adott a világnak.

CSARNOK.

A filérestély.

Sokan vélekedtek aként, hogy a fillérestélyek szezonja lejárt, hogy az ily összejövetelek a téli hosszú esték unalmának elűzésére valók csak.

A kalendárium jelzéseit nem respektáló időjárás és a fényesen sikerült estély megeztolta ezt a feltevést.

Hűvös, esős időben, szinte jól esett a Wagner szálloda nagytermének enyhe levegője s még kellemesebben hatott az a meglepetés, melylyel az áldozatkész vendéglős kedveskedett a közönségnek.

A teljesen restaurált nagyteremben 9 új szép csillár nappali fényt árasztott. A bejáratnál szemben egy 7 és fél négyszög méter nagyságú festmény vonta magára a figyelmet, melynek párja még nincsen készen s a közönség helyeződő hasonló nagyságú tükör mellett két felül a két kép [a bányászatot, mint a kultúra teljesítőjét és a zeneművészetet ábrázolva] impozáns díszre lesz a teremnek. Szóval Wagner figyelmes és áldozatkész a közönséggel szemben s minden tekintetben rászorgal arra a pártolásra, melyben viszont a közönség őt részesíti. A helyiségről lévén szó, megjegyezhetjük, hogy az ételek és italokkal, valamint azok árával és a pontos kiszolgálással is teljesen meg volt a közönség elégedve.

Magáról a ritka élvezetet nyújtott estélyről a következőkben referálunk: Szép számú s intelligens közönség foglalt helyet a tágas nagyteremben s elismeréssel adózott azon ritka élvezetért melyben részesült.

Chopin gyönyörű »Notturmo«-ját Tonházy J. játszotta cellón Brukner E. zongora kíséréte mellett. Nem túloznunk midőn azt állítjuk, hogy mindketten művészi bravurral oldották meg feladatukat. A zajos tapsok és éljenzés csillapultával; Limbeck Győző lépett az emelvényre és Brukner F. zongora kíséréte mellett Bánfi Sándor »Lili« keringőjének kedves dallamú tenór-szólóját igen eszesen elénekelte s a szünni nem akaró közönségnek megismételte.

Zuleger Lina urnő soprán-szóló: »Oh, mi szép tavasz«-t énekelt Brukner F. zongora kíséréte mellett. Tisztán csengő, iskolázott, kellemes hangja s értelmes szép előadása általánosan tetszett s a közönség elöl ki nem térhevé, a fülbemászó dalt megismételte.

Pán János a nála megszokott precizitással — mondhatni virtuozitással — játszott egy szép magyar ábrándot hegedűn, Brukner F. zongora kíséréte mellett. Természetes, hogy megtapsolták s megismételtették.

Legelőkeltebben nyilvánult a közönség érdeklődése a női énekar produkciója iránt és konstatahatjuk, hogy a siker messze felülmúlta a várakozást. Brukner Erzsé, Éder Adél, Gresli Vilma, Loy Amália, Nekula Anna, Pfingstgróf Mariska, Singer Henriette, Singer Ernesztine, Schönhardt Ernesztine, Soltész Lujza, Wagner Szidi és Zuleger Lina urhölgyek, Peuschel M. »Rózsa keringő-jét énekeltek három hangon zongora kíséret mellett oly összhangon, hogy hivatásos énekesnőknek is dicséretére vált volna. Frenetikus taps és ujjazás szinte megrengette a falakat s még egyszer néma csendben gyönyörködhetett a közönség a kifogástalan precizitással elénekelt szép dalban. Különösen gratulálunk a meglepő sikerhez Brukner Frigyes urnak, a ki a

háramszólamu énekkart oly kitűnően betanította s előnyösen ismert művészi zongora játéka mellett oly kiváló énektanítónak bizonyult. Fáradhatatlan buzgalma, önzetlen tevékenysége — és jeles szakértelmének köszönhető leginkább Petrosény és vidékének intelligens közönsége azt az élvezetet, melyet a sok helyen nagy hű-őhóval hirdetett hangversenyek művészi színvonala fölött álló fillérestélyek ének és zeneprodukciói nyújtanak.

Gabányi A. »Desperát ur« című vígjelenésének ügyes előadásával Bakos József megkacagattatta a közönséget s osztatlan tetszésben részesült.

Molnár Veron k. a. mely érzéssel s nagy hatást keltve szavalta el Petőfinek »Erdély című remek költeményét.

Serly L. »Remény keringő«-jét énekeltek ezután Zuleger Lina urnő [soprán] Nekula A. k. a. [alt] A zongora kíséréttel szépen előadott duettet közönségünkre megismételték.

Limbeck Győző olvasta fel ezután történelmi adatokra hivatkozással »Nők a társadalmi életben«, ez mű, alapos tanulmányozásra valló értekezését, melyért zajosan megéljeneztek.

»Nocturno«. Bétir F. kedves dallamú hegedű-kettőse volt az érdekes műsor szívesen hallgatott záradéka, melyet Pán J. és Sandner János, Brukner F. zongora kíséréte mellett a tőlük megszokott bravurral produkáltak.

A székeket s asztalokat a terem közepéről pár perc alatt kihordták s megkezdődött a tánc, mely hajnalig tartott, vidám hangulat mellett. A négyeseket 35—40 pár tánczolta.

Mi a művészet?

E cím alatt rendkívül nagyérdékű és szellemes mű jelent meg Gönczi József szegedi

könyvkereskedő kiadásában. Szerzője gróf Tolsztoi Leó, a világhírű regényíró és filozofus. A mű, dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszternek van ajánlva, a ki e mű ajánlásának elfogadásával újabban tanujelét adta a művészetek iránti érdeklődésének. Alig létezik kulturális kérdés, mely iránt a közönség jobban érdeklődne, mint a művészet, és pedig nem csupán a festészet, hanem a művészetnek minden ága, a költészet, dráma, zene stb. iránt.

A művészetnek alig van oldala, melyet a nagyevű szerző, aki e műven tizenöt évig dolgozott, ne érintene, és irodalmunkban, de a világirodalomban sincs esztetikai mű, mely világosabban, szellemesebben és alaposabban fejtegetné e művészet lényegét fontosságát, feladatait. A műben alaposág szellemmel, rendkívül éles megfigyelés mely erkölcsi felfogással párosul, és nyoma sincs annak, mintha a szerző bármelyik művészi irányt dédelgetné.

Tolsztoi e páratlanul szellemes és a nagy gondolkodót jelező hatalmas művében behatóan foglalkozik többek között a következő kérdésekkel: a művészet problémája, a szépség, a művészet és szépség közti különbség, a művészet igazi szerepe, a valódi művészet, a hamis művészet, az előkelő művészet, a művészet elfajulásának következményei, a művészi anyag megfigyeltetése, a homályosság hajszolása, a művészi utáztatás, a művészet mint mesterség, a kritika, a művészi oktatás és befolyásuk a művészi utáztatásra, a valódi művészet és a művészi utáztatás megkülönböztetésének nehézsége, a művészi hatás a valódi művészet ismertető jele, a jó és a rossz művészet, a művészet szerepe a művészet következményei, a művészi megújulás lehetősége, milyen legyen a jövő művészete. s. t. b.

A mű díszes kiállításban jelent meg. A kétszáztizethat oldalra terjedő vaskos kötet ára 3 korona és kapható a kiadó Gönczi József szegedi könyvkereskedésében.

Tüzi fa eladás.

Nagy mennyiségű puha tüzi fát árusít el kisebb-nagyobb mennyiségben s igen jutányos áron

Pollacsek Miksa,
1—2 petrosényi faraktára.

Bor- és gyógyvizek.

Petrosény és vidéke n. é. közönségének becses tudomására hozom, hogy a székellyföldi

Baross víz

és a Margitszigeti

Szt. Margit viz

petrosényi főraktár kezelését átvettem s az említett és friss töltésű kitűnő bor és gyógyvíz eredeti üvegekben nálam **eredeti áron** kapható s bár mily mennyiségben megrendelhető.

Kiváló tisztelettel:

Ruder Jakab.

Notatott Figuli Antal gyorsajtóján.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya.

Borszék

Gyógyfürdő, Erdélyben, Csikmegyében fenyvesek hazájában.

Fürdőidény tartama jun. 15-szept. 15-ig.

Utazás Szász-Régenig vasuton, onnan az igazgatóság által szubventionált gyorskocsikon.

E gyorskocsira előjegyzést tehetni Miklós Görög vállalkozóknál. Sz.-Régen, Déli utirány Brassó, Csik-Szereda vasuton, onnan kocsin.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya.

Megrendelhető az igazgatóságnál Borszék.

Kapható mindenütt.

Petrosény és vidéken: SCHÄFFER MIHÁLY urnál.

Fürdőre, borviz-üzletre nézve minden felvilágosítással, prospectussal, árjegyzékkel szolgál a fürdő üzlet-igazgatóság Borszék.

Posta és távirda helyben.

2—8

Megrendelhető: Igazgatóság Borszék.

Millenniumi nagy éremmel kitüntetve!